

Ammatillinen opinto-ohjaajankoulutus Opinto-opas 2019 – 2020

SISÄLLYS

1.	Opinto-ohjaajankoulutuksen opetussuunnitelma	3
2.	Koulutuksen rakenne	5
3.	Ammatillisen opinto-ohjaajankoulutuksen toteutussuunnitelma	11
4.	Yksilöllinen ja joustava opiskelu pääkaupunkiseudulla ja Hämeenlinnassa/digi 6-13 kk, 7.5.2019 – 5.6.2020	15

1. Opinto-ohjaajankoulutuksen opetussuunnitelma

Lähtökohtana opinto-ohjaajaksi kehittymisessä on yksilön koko työiän kestävä ammatillinen kasvu, jossa oma ammatillinen tausta ja opettajuus kehittyvät ohjaajuudeksi. Koulutuksen aikana opiskelija rakentaa ohjauksen viitekehystä, jota vasten hän voi tarkastella opinto- ja uraohjauksen keskeisiä kysymyksiä suhteessa omaan ohjaajuuteensa ja oman oppilaitoksensa tai organisaationsa toimintaan. Hän saavuttaa valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja ohjausosaamisensa kehittämiseen kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Opinto-ohjaajat kohtaavat työssään muuttuvan työelämän jatkuvasti uudistuvia vaatimuksia. He tukevat asiakkaitaan, opiskelijoitaan ja ohjattaviaan oman opintopolun sekä uran rakentamisessa. Opinto-ohjaajankoulutus antaa laaja-alaisen pohjan ja käsitteellisiä välineitä ainutlaatuisen sekä merkitykselliseen vuorovaikutusammattiin.

Opiskelija hallitsee oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot. Hän soveltaa itsenäistä, kriittistä ajattelua sekä ohjausalan tutkimustietoa työssään. Hän osaa arvioida omia ja opiskelijoidensa kokemuksellisia, tiedollisia, taidollisia, kulttuurisia, kielellisiä ja sosiaalisia lähtökohtia, jotka hän ottaa huomioon ohjaustyössään. Opinto-ohjaajaopiskelija osaa tutkia, arvioida ja kehittää opinto- ja uraohjausta omassa työssään ja sen kansallisissa sekä kansainvälisissä verkostoissa.

Opetussuunnitelma on laadittu kansallisen ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tason 7 osaamiskuvausten mukaisesti. (https://www.oph.fi/download/191224_Tutkintojen_viitekehysten_osaamistasokuvaukset_FI_SV_EN.pdf, viitattu 22.1.2019).

Opinto-ohjaajan kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista nro 986/1998 (muutoksineen) sekä 1168/2010. Koulutus antaa laaja-alaisen kelpoisuuden korkeakoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, lukion opinto-ohjaajan ja perusopetuksen oppilaanohjaajan virkoihin ja toimiin. Työelämän eri tehtävissä toimii enenevässä määrin ohjaustyön ammattilaisia, ja ohjauksen merkitys korostuu kaikissa koulutukseen ja työllisyyteen liittyvissä toiminnoissa.

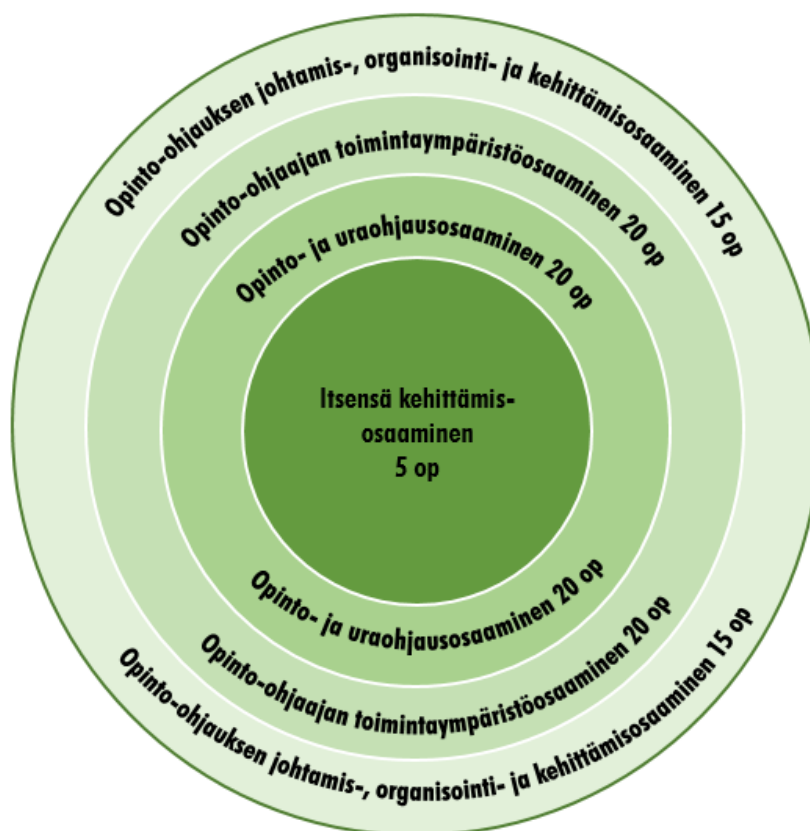
Opinto-ohjaajankoulutuksen opetussuunnitelma on osaamisperustainen. Teemojen määrittelyssä on lähtökohtana sekä opinto-ohjaajan ammatillinen osaaminen että ohjaajan osaamisidentiteetin rakentuminen (Vieno, Helander & Saari 2017). Opettajankoulutuksen kehittämisohjelmassa (2016) korostetaan osaamiskokonaisuuksia, ennakointia, luovuutta, oppijälähtöisyyttä, verkostoyhteistyötä, suunnitelmallisuutta sekä tutkimuksellista otetta.

Pisimpään ohjausalan osaamista (kompetensseja) on tutkinut ja mallintanut Ohjausalan maailmanjärjestö IAEVG, joka esittää, että ohjaustyötä tekevien ydinosaamiseen kuuluvat tiedot, taidot ja suhtautumistavat. Ne jakautuvat yleisiin ja erityisiin ohjauksen osaamisalueisiin. (Ohjausalan maailmanjärjestö IAEVG 2016; katso myös Hiebert 2006; Onnismaa 2003)

Ammatillisen opinto-ohjaajan erityistä osaamista on jäsennetty myös nelikenttämallina, jossa nousevat keskiöön ohjausosaaminen, substanssiosaaminen, kehittämisosaaminen ja työhyteisöosaaminen. (Helakorpi & Helander 2005)

Näiden jäsenysten rinnalle ovat eurooppalaisen uraohjauksen tutkimuksen verkoston (NICE) työn tuloksena syntyneet tuoreet uraohjausta tekevän ammattihenkilöstön kompetenssisuosituksukset. Ne jakautuvat neuvojan (adviser), ohjaajan (practitioner) ja ohjauksen erityisasiantuntijan (expert) dimensioille. Opinto-ohjaajankoulutuksessa tavoitellaan tämän luokituksen osalta ohjaajatasoa (practitioner). (Eurooppalaisen uraohjauksen tutkimuksen verkosto NICE 2016)

Keskeinen kaikkea opinto-ohjaajan osaamista läpäisevä teema on kyky kriittiseen itsenäiseen ja yhteisölliseen oman työn perustan arviointiin. Ammattikäytäntöjen professionalisointi ja vaikuttavuuden näkökulmista keskeiseksi nousee näyttöön perustuva päätöksenteko sekä ohjauksen ammattikäytännöissä että ohjauksen organisoinnissa (Helander 2016).

Kuvio 1. Opetussuunnitelman moduulit

Lähteet:

Eurooppalaisen uraohjauksen tutkimuksen verkoston NICE. NICE Handbook for the Academic Training of Career Guidance and Counselling Professionals. Viitattu 8.1.2018. http://www.eunec.eu/sites/www.eunec.eu/files/members/attachments/handbook_for_the_academic_training_of_guidance_and_counselling_professionals.pdf

Helakorpi, S. & Helander, J. 2005. How to evaluate study counsellors professionalism. Paper presented in IAEVG International Conference 14th–16th September 2005, Lisbon, Portugal.

- Helander, J. (2016). Ura- ja opinto-ohjauksen tutkimusperustaisuus. HAMK Unlimited: Journal 28.11.2016. Viitattu 8.1.2018 osoitteesta <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/ura-ja-opinto-ohjauksen-tutkimusperustaisuus/>
- Hiebert, B. 2006. IAEVG International Competencies. Paper presented in IAEVG International Conference Cross over Guidance 25th August 2006, Copenhagen, Denmark. Viitattu 18.2.2016. <http://www.iaevg.org>
- Ohjausalan maailmanjärjestö IAEVG -sivusto. Viitattu 8.1.2018. <http://www.iaevg.org>
- Onnismaa, J. 2003. Epävarmuuden paluu. Ohjauksen ja ohjausasiantuntijuuden muutos. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja n:o 91. Joensuu: Joensuun yliopistopaino.
- Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma. 2016. Viitattu 8.1.2018. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/osaaminenjakoulutus/peruskouluuudistus/opettajankoulutusfoorumi/liitteet/OK-esite-fi-13102016.pdf>
- Vieno, A., Helander, J. & Saari, J. (2017). Osaamisperusteisuudesta osaamisidentiteettiin. HAMK Unlimited Journal 29.12.2017. Viitattu 8.1.2018. <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/osaamisperusteisuudesta-osaamisidentiteettiin>

2. Koulutuksen rakenne

Ammattillinen opinto-ohjaajakoulutus jakaantuu seuraaviin opintoihin:

Tunnus	Opinnot	Laajuus
OPOM19A-1000	Opinto-ohjaajan osaaminen	60 op
0000CN55	Itsensä kehittämisosaaminen	5 op
	Itsetuntemus ja opinto-ohjaajaidentiteetin tunnistaminen	
	Opinto-ohjaajan ammattieettinen osaaminen	
0000CN57	Opinto- ja uraohjausosaaminen	20 op
	Ohjaus- ja urateoriaosaaminen	
	Ohjausmetodinen osaaminen	
0000CN59	Opinto-ohjaajan toimintaympäristöosaaminen	20 op
	Koulutus-, yhteiskunta- ja työelämäosaaminen	
	Opinto-ohjauksen oppilaitososaaminen	
	Verkosto-osaaminen	
	Viestintä-, profilointi- ja markkinointiosaaminen	
	Digitaalinen ohjausympäristöosaaminen	
0000CN61	Opinto-ohjauksen johtamis-, organisointi- ja kehittämisosaaminen	15 op
	Ohjauksen johtamis- ja organisointiosaaminen	
	Opinto-ohjauksen kehittämisosaaminen	

Itsensä kehittämisosaaminen, 5 op

Opinto-ohjaajaopiskelija tunnistaa oman ohjausosaamisensa suhteessa opinto-ohjauksen tutkimusperustaan ja käytäntöön. Hän osaa määritellä oman ohjaajuutensa vahvuudet ja tiedostaa kehittämisen kohteet. Hän osaa laatia opinto-ohjaajakoulutuksen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisen yksilöllisen oppimispolun. Opinto-ohjaajaopiskelija tiedostaa ammatteettiset periaatteet ja toimii niiden mukaisesti ohjaustyössään. Hänellä on valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja ohjausosaamisensa kehittämiseen kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Teemat	Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Itsetuntemus ja opinto-ohjaajaidentiteetin tunnistaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa oman ammatillisen osaamisensa ja sen rajat. - oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot. - käyttää itsenäistä, kriittistä ajattelua sekä ohjausalan tutkimustietoa työssään. - arvioida omia ja opiskelijoidensa kokemuksellisia, tiedollisia, taidollisia, kulttuurisia, kielellisiä ja sosiaalisia lähtökohtia, jotka hän ottaa huomioon ohjaustyössään. - määritellä ohjauksen yhteiskunnallisesti merkitykselliset toiminnot suhteessa omaan ohjausosaamiseensa. 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - paikantaa ohjausosaamisensa suhteessa opinto-ohjauksen teoreettiseen viitekehykseen, prosesseihin ja konteksteihin. - määrittää omat kehittymistarpeensa. - tuntee ja tiedostaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) merkityksen ja käytänteet opiskelun tukena. - laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman.
Opinto-ohjaajan ammattieettinen osaaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - toteuttaa toiminnassaan ohjauksen ammattieettisiä periaatteita. - tehdä valintatilanteissa itsenäisesti eettisesti perusteltuja ratkaisuja. - tunnistaa ja vastustaa syrjiviä käytänteitä. - ennaltaehkäistä häirintää. - toimia erilaisten ihmisten kanssa opiskelu- ja työyhteisössä sekä muissa ryhmissä ja verkostoissa 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa omat arvolähtökohtansa. - tuntee ohjausalan yleiset ja opinto-ohjaajan erityiset ammattieettiset periaatteet. - toimii ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.

	huomioiden yhteisölliset ja eettiset näkökulmat.	
--	--	--

Opinto- ja uraohjausosaaminen, 20 op

Opinto-ohjaajaopiskelija osaa arvioida opiskelijoidensa yksilöllisiä ohjauksellisia tarpeita sekä hallitsee erityisosaamista vaativat opinto- ja uraohjauksen keskeiset teoriat, käsitteet ja menetelmät. Hän osaa soveltaa keskeisiä ohjauksen lähestymistapoja tarkoituksenmukaisesti kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisissa yksilö- ja ryhmäohjauksessa.

Teemat	Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Ohjaus- ja urateoriaosaaminen	<p>Opinto-ohjaaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - käyttää tarkoituksenmukaista kieltä ja käsitteistöä. - tukea moninaisuutta ja monikielisyyttä erilaisissa ohjaustilanteissa. - jäsentää ohjauskeskustelun interventiona, kielellisenä vuorovaikutuksena ja prosessina. - tukea opiskelijan autonomiaa oppimisessa, urasuunnittelussa ja elämänsuunnittelussa. - ura- ja ohjausteorioiden historian ja taustan. - tunnistaa opinto- ja uraohjaukseen soveltuvat keskeiset teoriat. - soveltaa integroiden ohjausteorioita eettisesti oikealla tavalla eri tilanteissa ja yksilöllisten tarpeiden mukaan. - edistää elinikäisen ura- ja elämänsuunnittelun prosesseja. 	<p>Opinto-ohjaajaopiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuntee ja hallitsee keskeisten ohjaus- ja urateorioiden historian ja taustan. - soveltaa ja käyttää ohjaus- ja urateorioita ohjauskeskustelujen eri vaiheissa tarkoituksenmukaisesti. - arvioi oman ohjaustyönsä vaikuttavuutta interventiona, kielellisenä vuorovaikutuksena ja prosessina.
Ohjausmetodinen osaaminen	<p>Opinto-ohjaaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioida opiskelijoidensa yksilöllisiä ohjauksellisia tarpeita. - soveltaa tarkoituksenmukaisesti opinto- ja uraohjauksen keskeisiä yksilö- ja pienryhmäohjausmenetelmiä. 	<p>Opinto-ohjaajaopiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioi opiskelijoidensa yksilöllisiä ohjauksellisia tarpeita. - pystyy perustelemaan käyttöteoreettiset valintansa eri ohjaustilanteissa.

	<ul style="list-style-type: none"> - kunnioittaa ja tukea yksilön identiteettien rakentamista sekä osallisuuden vahvistumista. - tunnistaa, tiedostaa ja edistää kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisyyttä ohjausallalla. - tunnistaa maahanmuuttajien erityishaasteita ja edistää työelämään sijoittumista. - perustella tekemänsä ratkaisut ammatillisesti, eettisesti ja teoreettisesti. - arvioida sekä systemaattisesti ja tietoisesti kehittää omia ohjaustaitojaan. - toimia itsenäisesti ja ammatillisesti ohjausalan vaativissa kansallisissa sekä kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä. 	<ul style="list-style-type: none"> - soveltaa tarkoituksenmukaisesti opinto- ja uraohjauksen keskeisiä yksilö- ja pienryhmäohjausmenetelmiä. - kehittää systemaattisesti ja tietoisesti omia ohjaustaitojaan.
--	--	---

Opinto-ohjaajan toimintaympäristöosaaminen, 20 op

Opinto-ohjaajaopiskelija osaa analysoida monitieteisesti ja -alaisesti yhteiskunnan, koulutuspolitiikan ja -järjestelmän sekä työelämän nykytilaa. Hän osaa tarkastella ja soveltaa näitä tietoja kriittisesti ohjaustyössään erilaisten opiskelijoiden kanssa. Opinto-ohjaajaopiskelija osaa toimia aktiivisesti erilaisissa oppilaitosympäristöissä ja ohjauksen verkostoissa omaa ammatillista ohjausosaamistaan kehittäen. Hän osaa kehittää ja hyödyntää digitaalista verkko-ohjausympäristöä ohjaustyössä. Hän ymmärtää yrittäjyyden ja yrittäjyyskasvatuksen periaatteet. Hän pystyy määrittelemään oman organisaationsa erityisprofiilin koulutuksen kentässä sekä osaa laatia toimivan viestintä- ja markkinointisuunnitelman. Hän osaa viestiä sujuvasti alaansa liittyvissä laajoissa ja monialaisissa yhteyksissä.

Teemat	Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Koulutus-, yhteiskunta- ja työelämäosaaminen	<p>Opinto-ohjaaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - hankkia ja arvioida kriittisesti ajankohtaista, pätevää ja päivitettyä tietoa koulutuksesta, työelämästä, yrittäjyydestä ja yhteiskunnallisista kysymyksistä. - hyödyntää koulutuksellisia, yhteiskunnallisia, 	<p>Opinto-ohjaajaopiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiedostaa yhteiskunnallisen, koulutuksen ja työelämän muutosten merkityksen. - soveltaa opinto-ohjauksessa ajankohtaista, pätevää ja päivitettyä tietoa koulutuksesta, työelämästä, yrittäjyydestä

	kansainvälisiä ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia opiskelijan ohjauksen näkökulmasta.	ja yhteiskunnallisista kysymyksistä.
Opinto-ohjauksen oppilaitososaaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - toimia eri koulutusmuodoissa oppilaan- ja opinto-ohjaajan työssä. - suunnitella, toteuttaa ja arvioida opinto-ohjausta lakien, asetusten, opetussuunnitelman/tutkinnon perusteiden, ohjaussuunnitelman ja muiden työtä ohjaavien normien mukaisesti. 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - perehtyy opinto-ohjauksen perusteisiin, tavoitteisiin ja käytäntöihin eri koulutusmuodoissa. - suunnittelee, toteuttaa ja arvioi opinto-ohjausta perusopetuksessa, luki-ossa, ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakoulutuksessa.
Verkostoosaaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa opinto-ohjauksen verkostotoimijat ja -palvelut. - verkostoitua ja toimia ammatillisesti oman oppilaitoksensa tai korkeakoulunsa työelämän ja ohjauksen verkostoissa. - työskennellä ohjausalan vaativissa asiantuntijatehtävissä monialaisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää verkostomaisesti tuotettujen ohjauspalvelujen (VOP) merkityksen opinto-ohjauksessa. - tunnistaa oman opinto-ohjauksen merkitykselliset sisäiset ja ulkoiset verkostonsa. - toimii kehittäväällä otteella verkostoissa ja kehittää omaa opinto-ohjauksen verkostoaan.
Viestintä-, profilointi- ja markkinointiosaaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa ja soveltaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän merkityksen osana opinto-ohjaajan työtä. - koulutusmarkkinoinnin viestinnän periaatteet ja käytänteet. - hyödyntää sosiaalisen median työkaluja omassa toiminnassaan. 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - soveltaa oppilaitosviestinnän periaatteita kustannustehokkaasti. - toimii opinto-ohjauksen asiantuntijana koulutuksen markkinoinnissa.
Digitaalinen ohjausympäristöosaaminen	Opinto-ohjaaja osaa <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa ja soveltaa digitaalisten verkko-ohjausympäristöjen ja sosiaalisen median mahdollisuudet opinto-ohjauksessa. 	Opinto-ohjaajaopiskelija <ul style="list-style-type: none"> - hyödyntää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti digitaalisia ympäristöjä ja tietojärjestelmiä sekä opinnoissaan että ohjaustyössään.

Opinto-ohjauksen johtamis-, organisointi- ja kehittämisosaaminen, 15 op

Opinto-ohjaajaopiskelija osaa johtaa, organisoida ja kehittää opinto-ohjauksen palveluja, prosesseja ja menettelyjä. Hän tunnistaa laadukkaasti ohjausprosessin elementit ja tehokkaan organisoinnin periaatteet. Hän osaa arvioida ohjauksen laatua, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Teemat	Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Ohjauksen johtamis- ja organisointiosaaminen	<p>Opinto-ohjaaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioida koulutusjärjestelmän, työelämän ja ohjauspalvelujen nykytilaa sekä tulevaisuutta koskevaa arviointi- ja ennakoititietoa. - suunnitella, toteuttaa ja arvioida ohjaus- ja neuvontapalveluja. - johtaa, arvioida ja organisoida oppilaitoksessa toteutettavaa opinto-ohjaustoimintaa. - kehittää opinto-ohjauksen palveluja, prosesseja ja menettelyjä tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. - soveltaa opiskelupolun, ohjauksen organisoinnin ja holistisen ohjauksen malleja. - toimia ohjauksen sisäisenä asiantuntijana ja käyttää konsultatiivisia työtapoja. 	<p>Opinto-ohjaajaopiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuntee ja soveltaa ohjauksen organisointimalleja ja ohjausprosesseja monialaisena yhteistyönä. - hyödyntää arviointi- ja ennakoititietoa oman ohjaustyönsä kehittämisessä. - analysoi ja kehittää tai päivittää opinto-ohjaussuunnitelman. - arvioi ohjauksen tuloksellisuutta. - kykenee raportoimaan ohjausprosesseja tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.
Opinto-ohjauksen kehittämisosaaminen	<p>Opinto-ohjaaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkia, arvioida ja kehittää opinto-ohjausta omassa työssään ja sen kansallisissa sekä kansainvälisissä verkostoissa. - integroida tutkimustiedon neuvontaan, urasuunnitteluun, ohjaukseen ja konsultointiin. - kehittää omaa ohjauksellista osaamistaan jollain opinto-ohjauksen erityisalueella. 	<p>Opinto-ohjaajaopiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoittaa opinto-ohjaajan osaamisidentiteettinsä rakentumisen. - osoittaminen voidaan toteuttaa kehittämis-työnä, teoreettisena katsauksena, empiirisenä tutkimuksena, käytännöllisenä projektina tai näiden yhdistelmänä.

3. Ammatillisen opinto-ohjaajakoulutuksen toteutussuunnitelma

Opinto-ohjaajan ammatillinen kasvu ja oppimisen ohjaus

Oppimisen lähtökohtana on tutkiva ja kehittävä lähestymistapa. Sillä tarkoitetaan tässä yhteydessä kokonaisvaltaista opiskelu- ja työskentelyotetta, jossa korostuu aktiivinen vuorovaikutus oman toimintaympäristön kanssa ja ympäristön toimintaan vaikuttaminen. Koulutuksessa toteutetaan jaetun asiantuntijuuden käytäntöjä, jolloin jokaisen ohjaajaopiskelijan asiantuntijuus luo lisäarvoa koko ryhmän ammatilliselle kasvulle ja opiskeluprosessille. Lisäksi lähestymistapa mahdollistaa verkostomaisen työskentelyn sekä omien verkostojen tietoisesta kehittämisestä.

Koulutuksessa sovelletaan voimavarasuuntautunutta otetta, joka tarkoittaa, että oman ammatillisen kehittymisen, työyhteisön ohjauksen kehittämisen ja koko opiskeluprosessin lähtökohta on omien ja organisaation vahvuuksien tunnistamisessa ja vahvistamisessa. Koulutuksen yksilö- ja ryhmämuotoiset aktiviteetit ovat työnohjauksellisia ja työhyvinvointia edistäviä. Voimavarasuuntautunut ajattelu- ja työtapa on myönteinen tapa kohdata erilaisia ohjauksellisia haasteita ja tilanteita, joihin kehitetään luovia ratkaisuja korostamalla toiveikkautta, tavoitteellisuutta, voimavaroja, edistystä ja yhteistyötä.

Opinto-ohjaajakoulutuksessa korostuu opiskelijan ohjaajaksi kasvun prosessinomaisuus, välittävä ohjaus ja yksilölliset oppimispolut. Opintojen alussa opiskelija tekee henkilökohtaisen osaamiskartoituksen (HOK). Oppimisprosessin jäsentäjänä toimii opiskelijan laatima henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). Siinä sovitetaan yhteen opiskelijan omat ja opetussuunnitelman osaamistavoitteet. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma päivitetään säännöllisesti ja sen rinnalla opiskelija kuvaa myös omaa ammatillista kehittymistään oppimispäiväkirjan avulla. Opiskelijan aikaisemmin ja koulutuksen aikana hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) dokumentoidaan osaksi HOPSia ja oppimispäiväkirjaa.

Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa opinto-ohjaajien koulutus on oman työn ohella tapahtuvaa opiskelua. Siinä yhdistyvät ryhmämuotoinen opiskelu, pienryhmätyöskentely, kirjalliset oppimistehtävät, verkko-opiskelu ja oman työn kehittäminen. Opinto-ohjaajan toimintaympäristöön sisältyvät sekä käytännön työ- ja kehittämistehtävät omassa oppilaitoksessa tai korkeakoulussa, verkostoissa, verkossa ja pienryhmässä (oppimistehtävät) että ohjatut oppimistilanteet (työpajapäivät/verkkotapaamiset).

Lähiopetukseen, verkkotapaamisiin ja pienryhmätoimintaan kuuluu läsnäolovelvoite. Ohjattu lähiopetus, tapaamiset ja ohjaustilanteet toteutetaan arkisin klo 9-16 välisenä aikana. Opiskelijan on hyvä huomata omaa opiskeluaan suunnitellessa, että lähiopiskelu on vain osa opiskeluprosessia. Hämeenlinna/digi-ryhmän opiskelija ilmoittaa viimeistään viikkoa ennen työpajapäivää, osallistuuko hän tapaamiseen Hämeenlinnassa vai verkon välityksellä.

Merkittävä osuus on työpajapäivien välisellä työskentelyllä. Tähän sisältyy muun muassa oppimis- ja kehittämistehtäviä, pienryhmätapaamisia itsenäisesti ja omaohjaajan kanssa sekä ohjattua harjoittelua. Työpajapäivien välinen työskentely ja tehtävät ohjeistetaan ja ohjataan tarkemmin työpajapäivillä/verkkotapaamisissa.

Verkkotyöskentely ammatillisessa opinto-ohjaajankoulutuksessa toteutetaan multimodaalisissa oppimisympäristöissä. Opetuksen, ohjauksen ja tiedottamisen tukena sekä teemojen ja työpajapäivien/verkkotapaamisten tarkempien ohjeiden ja materiaalien jakamiseen käytetään Moodle-alustaa. Verko-opiskelussa käytetään ja hyödynnetään opinto-ohjauksen digitaalisia, verkkopohjaisia ja sosiaalisen median työvälineitä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada teknistä tukea verkkoympäristössä toimimiseen HAMKin ServiceDeskistä (<https://servicedesk.hamk.fi>).

Opinto-ohjaajankoulutuksen merkittävä opiskelu- ja ohjausmuoto on **pienryhmätoiminta** (kolme-neljä opiskelijaa). Pienryhmä toimii kouluttajien ohjauksessa ja itsenäisesti sekä tukee jäsentensä opintojen etenemistä tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelija saa opintojensa aikana henkilökohtaista ohjausta opettajakorkeakoulun opinto-ohjaajakouluttajilta. Henkilökohtainen ohjaus tarkoittaa kaikkia niitä käytännön toimia, joilla tuetaan opiskelijan ohjaajaksi kasvua ja osaamisidentiteetin rakentumista.

Jokaisella opinto-ohjaajaopiskelijalla on nimetty **omaohjaaja**. Hän vastaa opiskelijoidensa opiskeluprosessin kokonaisohjauksesta. Omaohjaajan vastuualueisiin kuuluvat henkilökohtaiset osaamiskartoitukset, osaamisen tunnustamiset, opiskelusuunnitelmat, ammatillisen kehittymisen prosessi, harjoitteluiden ohjaus ja pienryhmäkohtainen ohjaus.

Ohjauksen tehtävänä on sekä ammatillisen kasvun ja oppimisprosessin edistäminen että omakohtaisen kokemuksen mahdollistaminen ohjaajaksi opiskelevalle. Tällöin ohjausprosessi tukee ohjaajaopiskelijan osaamisidentiteetin kehittymistä.

Opiskelun pelisäännöt

Opinto-ohjaajankoulutuksen osaamistavoitteiden saavuttaminen edellyttää sitoutumista opiskeluun. Opiskelua varten on laadittu yhteiset pelisäännöt, joita sekä opiskelijat että opettajat noudattavat. Sääntöjen noudattamatta jättäminen voi aiheuttaa opiskelijan moduulilta poistamisen. Tästä voi olla seurauksena opintojen viivästyminen ja jopa opintojen keskeytyminen.

- **Opiskelijalla on velvollisuus lukea @student.hamk.fi -sähköpostia ja seurata Moodlea viikoittain.**
- Opiskelija sitoutuu vastaamaan opettajien lähettämiin henkilökohtaisiin viesteihin viimeistään viikon kuluessa, jos asia sitä edellyttää.
- Opiskelijalla on velvollisuus seurata Yammer-tiedotuskanavaa.
- Opiskelija kirjautuu moduulikohtaiseen Moodleen viikon kuluessa sen alkamisesta ja aloittaa opiskelun. Jos opiskelija ei ole aloittanut opiskeluaan, hänet poistetaan toteutuksesta. Opettajan on ennen opiskelijan Moodlesta poistamista tiedotettava asiasta opiskelijalle sähköpostilla.
- Opiskelija osallistuu aktiivisesti työpajapäivien/verkkotapaamisten ja pienryhmätapaamisten työskentelyyn toteutussuunnitelman mukaisesti.
- Poissaolo työpajapäivistä/verkkotapaamisista on sallittu ainoastaan pakottavista syistä. Poissaoloista tulee ilmoittaa etukäteen omaohjaajalle. Opiskelijan ollessa es-

tynyt osallistumasta oman ryhmän työpajapäivään/verkkotapaamiseen, hän voi korvata poissaolon erikseen sovittavalla oppimistehtävällä. Kaikki korvaavat oppimistehtävät tulee palauttaa ennen moduulin päättymistä.

- Opettajat ja opiskelijat sitoutuvat noudattamaan tietosuojaan, tietoturvaan sekä tekijänoikeuksiin liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita.
- Valmistumiseen liittyy todistuksen hakukäytäntö. Ohjeet löytyvät netistä: <https://www.hamk.fi/aokk-koulutus/ammattillinen-opinto-ohjaajankoulutus/#opiskelu> → Lisätietoa opiskelusta → Valmistuminen
- Plagiointi on kielletty. Plagioinnilla on seuraamuksensa HAMKin toimintaohjeiden mukaisesti.

Moduulien arviointi ja osaamisen osoittaminen

Arvioinnin perustana ovat opinto-ohjaajankoulutuksen osaamistavoitteet ja arviointikriteerit. Arviointi on luonteeltaan avointa, jatkuvaa, ohjaavaa, kehittävää ja tulevaisuuteen suuntaavaa. Arvioijina toimivat ohjaajaopiskelija itse, kollegat pienryhmässä, opiskeluryhmässä ja omassa organisaatiossa sekä opinto-ohjaajakouluttajat.

Moduulit arvioidaan asteikolla hyväksytty/täydennettävä/hylätty. Moduulin hyväksytty suorittaminen edellyttää teemojen osalta arviointikriteerien mukaista osaamista. Lopullisen hyväksynnän antavat opinto-ohjaajakouluttajat.

Verkkomateriaalimaksu

Ammattillisen opettajakorkeakoulun koulutusohjelmien opinnot eivät sisällä lukukausimaksuja. Sen sijaan opiskelijoilta peritään verkkomateriaalimaksu, joka kattaa opiskelun aikana käytetyn materiaalin (digitaalinen, paperina painettu ja tulosteet) ja sen kehittämisen sekä digitaalisuuden tukea. Maksulla kehitetään ja ylläpidetään myös erityisesti verkkoalustaa ja -toimintoja. Ko. palvelujen hinta on ammattillisen opettajakorkeakoulun opiskelijoille 110 €.

Maksu suoritetaan 31.10.2019 mennessä Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n tilille:

Saaja: HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU OY

IBAN-tilinumero: FI58 1732 3000 0090 57

Maksun määrä: 110 €

Viite/aihe: AOKK verkkomateriaalimaksu / opiskelijan nimi

Maksun voi suorittaa myös Hämeenlinnan korkeakoulukeskuksen kirjaston kassalle.

Mikäli oppilaitoksesi/muu työnantajataho maksaa verkkomateriaalimaksusi, laskutustiedot tulee ilmoittaa ajoissa opintotoimistoon: aokk-opintotoimisto@hamk.fi.

Viitteessä tulee mainita opiskelijan nimi, jotta vältetään huomautuslaskulta eräpäivän jälkeen. Maksamattomat laskut siirtyvät yhden huomautuslaskun jälkeen perintätoimistoon.

4. Yksilöllinen ja joustava opiskelu pääkaupunkiseudulla ja Hämeenlinnassa/digi 6-13 kk, 7.5.2019 – 5.6.2020

TYÖPAJAJAKSO 1 Hämeenlinnassa (kaikkien toteutusryhmien yhteinen aloitus)

Työpajapäivät	Opiskelu
Viikko 19 Ti–Ke 7. – 8.5.2019	<p><i>Moduuli 1: Itsensä kehittämisosaaminen / Teema: Itsetuntemus ja opinto-ohjaajaidentiteetin tunnistaminen</i></p> <p>Päivien sisältönä on opiskeluun orientoituminen. Työpajapäivien aikana luot pohjaa omalle ja ryhmäsi oppimisprosessille. Samalla saat kokonaiskuvan opetus- ja toteutussuunnitelmasta sekä opintojesi ohjauksesta. Jaksolla tutustut myös omaan pienryhmäsi.</p> <p>Perehdyt ohjauksen lähtökohtiin, organisointimalleihin ja opintopolkumalliin. Paikannat oman ohjausosaamisesi opinto-ohjauksen kentässä.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teet henkilökohtaisen osaamiskartoituksen (HOK). 2. Laadit henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS). 3. Laadit tutkimukseen perustuvan analyysin oman opinto-ohjaajuutesi kehittämisen lähtökohdista. 4. Aloitat oppimispäiväkirjan pitämisen. <p>Pienryhmätehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Pienryhmä työstää selvityksen suomalaisesta ohjausjärjestelmästä, sitä ohjaavasta lainsäädännöstä sekä ohjauksen tavoitteista ja toteutuksesta eri koulutusmuodoissa. <p>Pienryhmä käsittelee ohjauksen etiikka -tehtävän annettujen työskentelyohjeiden mukaisesti.</p>

TYÖPAJAJAKSO 2

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 33 Ti 13.8.2019 pääkaupunkiseutu Ke 14.8.2019 Hämeenlinna/digi	<p><i>Moduuli 2: Opinto- ja uraohjausosaaminen / Teemat: Ohjaus- ja urateoriaosaaminen sekä Ohjausmetodinen osaaminen</i></p> <p>Työpajapäivän aikana syvennyt henkilökohtaiseen ohjaukseen interventiona, keskusteluna, suhteena ja prosessina. Saat orientaation opinto- ja uraohjausteorioihin. Pienryhmät aloittavat teemaan liittyvien tehtävien valmistelun.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät ja ohjattu pienryhmätapaaminen
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistat ohjausvideon annettujen ohjeiden mukaisesti. <p>Pienryhmätehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kokoonnutte arvioimaan henkilökohtaisten ohjaustaitojen ensimmäiset ohjausvideot kouluttajan ohjauksessa lokakuun loppuun mennessä. Tapaaminen toteutetaan pienryhmän jäsenen oppilaitoksessa. Tietosuojasyistä ohjausvideoita ei tallenneta eikä arvioida verkossa. 3. Valmistatte ohjausteoriat-tehtävän pienryhmässänne. <p>Lisäksi jokaisen opiskelijan kanssa sovitaan henkilökohtainen ohjaustapaaminen yksilöllisesti syys-huhtikuun väliselle ajalle. Ohjaustapaamisen tavoitteet, sisällöt ja toteutus-tapa sovitaan omaohjaajan kanssa.</p>

TYÖPAJAJAKSO 3

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 36 Ke 4.9.2019 pääkaupunkiseutu To 5.9.2019 Hämeenlinna/digi	<i>Moduuli 2: Opinto- ja uraohjausosaaminen / Teema: Ohjaus- ja urateoriaosaaminen</i> Psykodynaamisen ja kognitiivisen ohjausteorian vertaisopettaminen ja osaamisen jakaminen pienryhmävastuisesti.

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävä</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raportoit ensimmäisen ohjausteoriakokeilun.

TYÖPAJAJAKSO 4

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 41 Ti 8.10.2019 pääkaupunkiseutu Ke 9.10.2019 Hämeenlinna/digi	<i>Moduuli 2: Opinto- ja uraohjausosaaminen / Teema: Ohjaus- ja urateoriaosaaminen</i> Sosiodynaamisen ja ratkaisukeskeisen ohjausteorian vertaisopettaminen ja osaamisen jakaminen pienryhmävastuisesti.

ETÄJAKSO

Tehtävät ja ohjattu pienryhmätapaaminen
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raportoit toisen ohjausteoriakokeilun. 2. Raportoit erillisen ohjeen mukaan pienryhmäohjaustilanteen, jonka toteutat omille ohjattavillesi. 3. Ennakkotehtävä kulttuurisensitiivisestä opinto- ja uraohjauksesta. <p>Pienryhmätehtävät</p> <p>Kokoontutte arvioimaan henkilökohtaisten ohjaustaitojen toiset ohjausvideot kouluttajan ohjauksessa vuoden loppuun mennessä. Tapaaminen toteutetaan pienryhmän jäsenen oppilaitoksessa. Tietosuojasyistä ohjausvideoita ei tallenneta eikä arvioida verkossa.</p>

TYÖPAJAJAKSO 5

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 45 Ti 5.11.2019 pääkaupunkiseudulla Ke 6.11.2019 Hämeenlinna/digi	<i>Moduuli 2: Opinto- ja uraohjausosaaminen / Teema: Ohjausmetodinen osaaminen</i> Syvennyt kansainväliseen ja kulttuurisensitiiviseen ohjaukseen sekä uraohjauksen tematiikkaan.

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Viimeistelet pienryhmäohjaustilanteen raportin työpajajaksoa varten. 2. Aloitat siltaavat ennakkotehtävät tammikuussa alkavaa moduulia 3 varten. 3. Päivität oppimispäiväkirjasi ammatillisen osaamisen kokoavaa näyttöä varten.

TYÖPAJAJAKSO 6

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 49 Ma 2.12.2019 pääkaupunkiseutu Ti 3.12.2019 Hämeenlinna/digi	<i>Moduuli 2: Opinto- ja uraohjausosaaminen / Teema: Ohjaus- ja urateoriaosaaminen sekä Ohjausmetodinen osaaminen</i> Perehdyt pienryhmäohjaukseen ja jaat kokemuksesi pienryhmäohjaustilanteesta. Kokoamme syksyn ura- ja ohjausteoriatyöskentelyn.

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Viimeistelet oppimispäiväkirjaasi ammatillisen osaamisen kokoavaa näyttöä varten moduulista 2. 2. Jatkat siltaavien ennakkotehtävien työstämistä tammikuussa alkavaa moduulia 3 varten.

TYÖPAJAJAKSO 7

Työpajapäivä	Opiskelu
<p>Viikko 3</p> <p>Ti 14.1.2020 pääkaupunkiseutu</p> <p>Ke 15.1.2020 Hämeenlinna/digi</p>	<p><i>Moduuli 3: Opinto-ohjaajan toimintaympäristöosaaminen / Teema: Koulutus-, yhteiskunta- ja työelämäosaaminen</i></p> <p>Laadimme tilannekuvan suomalaisen yhteiskunnan, työelämän ja koulutuksen nykytilasta.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Laadit suunnitelman ja toteutat ohjaus- ja verkostoharjoittelut tammi-maaliskuussa. 2. Teet ennakkotehtävän monialaisesta ohjaustyöstä. 3. Teet ennakkotehtävän koulutuksen ja oppilaitoksen markkinoinnista, profiloinnista ja viestinnästä.

TYÖPAJAJAKSO 8

Työpajapäivä	Opiskelu
<p>Viikko 7</p> <p>Ti 11.2.2020 pääkaupunkiseutu</p> <p>Ke 12.2.2020 Hämeenlinna/digi</p>	<p><i>Moduuli 3: Opinto-ohjaajan toimintaympäristöosaaminen / Teemat: Verkosto-osaaminen ja Viestintä-, profilointi- ja markkinointiosaaminen</i></p> <p>Paneudut monialaisen ohjausosaamisen kysymyksiin.</p> <p>Syvennyt koulutuksen ja oppilaitoksen markkinointi-, profilointi- ja viestintäosaamiseen.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät
<p>Yksilötehtävät</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jatkat ohjaus- ja verkostoharjoittelua ja raportoit harjoittelun työskentelypäiväkirjassa. 2. Perehdyt yrittäjyyskasvatuksen viitekehykseen ja teet tehtävän yrittäjyyskasvatuksesta.

TYÖPAJAJAKSO 9

Työpajapäivä	Opiskelu
<p>Viikko 11</p> <p>Ti 10.3.2020 Hämeenlinna/digi</p> <p>Ke 11.3.2020 pääkaupunkiseudulla</p>	<p><i>Moduuli 3: Opinto-ohjaajan toimintaympäristöosaaminen / Teemat: Opinto-ohjauksen oppilaitososaaminen ja Verkosto-osaaminen</i></p> <p>Osallistut ohjaus- ja verkostoharjoitteluseminaariin.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät
<ol style="list-style-type: none"> 1. Viimeistelet oppimispäiväkirjaasi ammatillisen osaamisen kokoavaa näyttöä varten moduulista 3. 2. Teet ennakkotehtävän opinto-ohjauksen tulevaisuudesta. 3. Teet ohjauksen digitehtävän.

TYÖPAJAJAKSO 10

Työpajapäivä	Opiskelu
<p>Viikko 16</p> <p>Ke 15.4.2020 Hämeenlinna/digi</p> <p>To 16.4.2020 pääkaupunkiseutu</p>	<p><i>Moduuli 4: Opinto-ohjauksen johtamis-, organisointi- ja kehittämisaaminen / Teema: Opinto-ohjauksen kehittämisaaminen</i></p> <p>Osallistut opinto-ohjauksen tulevaisuus -työpajaan.</p> <p>Esittelet oman ohjauksen digitehtäväsi.</p>

ETÄJAKSO

Tehtävät
Yksilötehtävät 1. Valmistaudut osoittamaan oman ohjausosaamisesi (kehittämistehtävä). Sidot työsi omaan ammatilliseen kehittämiseesi opinto-ohjaajana.

TYÖPAJAJAKSO 11

Työpajapäivä	Opiskelu
Viikko 20 Ti 12.5.2020 pääkaupunkiseutu Ke 13.5.2020 Hämeenlinna/digi	<i>Moduuli 4: Opinto-ohjauksen johtamis-, organisointi- ja kehittämisaaminen / Teemat: Ohjauksen johtamis- ja organisointiosaaminen sekä Opinto-ohjauksen kehittämisaaminen</i> Osallistut osaamisen osoittamisen (kehittämistehtävä) seminaariin.

ETÄJAKSO

Tehtävät
Vastat valmistumispalautekyselyyn ja toimitat todistushakemuksen opintotoimistoon 15.5.2020 mennessä.

VALMISTUMISPÄIVÄ, Hämeenlinnassa

Valmistumispäivä	
Viikko 23 Pe 5.6.2020 13.00 – 15.00	Koulutus päättyy valmistumisjuhlaan, jossa saat todistuksen opinto-ohjaajankoulutuksestasi.